



ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Maguru a sudcov JUDr. Ladislava Górásza a JUDr. Sone Mesiarkinovej, v právnej veci navrhovateľky **V. J.**, bývajúcej v B., proti odporcom **1/ Ing. D. J.**, bývajúcemu v B., **2/ Ing. M. J.**, bývajúcemu v B., **3/ Š. J.**, bývajúcemu v B., **4/ M. J.**, bývajúcemu v B., **o určenie vlastníctva k nehnuteľnosti**, vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp.zn. 22 C 117/2005, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Bratislava IV z 9. októbra 2006, č.k. 22 C 117/2005-109 a rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 20. novembra 2007, sp.zn. 5 Co 535/06 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky **z a m i e t a .**

Odporcom 1/, 2/, 3/, 4/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava IV rozsudkom z 9. októbra 2006 č.k. 22 C 117/2005-109 zamietol návrh navrhovateľky na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti zapísanej na LV č. X. v katastrálnom území D., parcelné číslo X. - záhrady o výmere X. m², pôvodne zapísanej v pozemnoknižnej vložke č. X. ako parcela č. X. – role o výmere X. m² a parcela č. X. – role

o výmere X. m². Táto svoj návrh odôvodnila tým, že predmetnú nehnuteľnosť nadobudla kúpnu zmluvou, uzatvorenou dňa 10.6.1958 s predávajúcou P. M. a M. P. za kúpnu cenu 6 000,-- Sk. Zmluva bola schválená vtedajším Ľudovým súdom v Bratislave uznesením zo 17.3.1959, pričom vlastníctvo 2/4 nehnuteľnosti bolo zapísané výlučne v jej prospech. Uvádzala, že jej manžel nebol účastníkom tohto právneho úkonu a necítil sa byť ani spoluvlastníkom zakúpenej nehnuteľnosti, keďže ju zakúpila za peniaze, ktoré dostala darom od svojej matky. Po zhoršení vzťahov medzi manželmi začal v súčasnosti už nebohý Š. J. uplatňovať svoje vlastnícke právo k nehnuteľnosti. V roku 1996 dal vyhotoviť dve notárske zápisnice, ktoré mali osvedčiť jeho vlastnícky nárok. Vzhľadom na tento spor medzi manželmi o vlastnícke právo k nehnuteľnosti, podala navrhovateľka dňa 9.6.1999 na Okresný súd Bratislava IV návrh na určenie jej výlučného vlastníctva, ktorý súd v konaní vedenom pod sp.zn. 7 C 65/99 rozsudkom z 21.9.2000 zamietol z dôvodu neunesenia dôkazného bremena. V odvolacom konaní, počas ktorého Š. J. dňa X. zomrel, odvolací súd uznesením sp.zn. 13 Co 98/01 dňa 28.2.2003 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a konanie zastavil. Súd prvého stupňa mal výpoveďou navrhovateľky ako aj notárskymi zápisnicami z roku 1996 a zmluvou o predaji časti pozemku manželom D. z 29.10.1980 preukázané, že sporná nehnuteľnosť bola predmetom bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Tak to bolo osvedčené aj v notárskej zápisnici X. z 31.1.1996 a X. z 19.6.1996. Rovnako aj v konaní sp.zn. 22 T 128/69 a sp.zn. 5 C 577/69 vystupoval nebohý manžel navrhovateľky ako vlastník spornej nehnuteľnosti. Tvrdenie navrhovateľky, že sa nikdy necítil spoluvlastníkom, vyhodnotil preto ako nepravdivé. O trovách konania rozhodol tak, že zaviazal navrhovateľku zaplatiť odporcom 3/ a 4/ náhradu trov konania v sume 75 312,-- Sk na účet ich právneho zástupcu.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie navrhovateľky rozsudkom z 20. novembra 2007 sp.zn. 5 Co 535/06 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Odporcom 1/, 2/, 3/, 4/ nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Z výsledkov vykonaného dokazovania mal odvolací súd preukázané, že predmetná nehnuteľnosť - záhrada, bola zakúpená počas trvania manželstva navrhovateľky so Š. J.. Odvolací súd poukázal aj na to, že v konaní nebolo preukázané jej získanie niektorým z manželov spôsobom, ktorým by bola automaticky vylúčená z bezpodielového spoluvlastníctva manželov podľa § 143 Občianskeho zákonníka. Ustálil, že táto preto patrila do ich majetkového spoločenstva a po roku 1964 do ich bezpodielového spoluvlastníctva. Ak sa navrhovateľka v tomto konaní domáhala určenia, že je výlučnou vlastníčkou predmetnej nehnuteľnosti, na nej spočívalo bremeno dôkazu

vo vzťahu k preukázaniu tohto jej tvrdenia. Bremeno dôkazu však podľa názoru odvolacieho súdu neunesla. Súd druhého stupňa ustálil, že síce bolo preukázané, že navrhovateľka dostala od svojej matky čiastku 15 000,-- Kčs, avšak nebolo preukázané, na aký účel ich použila. Odporcovia 1/, 2/, ktorí s návrhom súhlasili, na odvolacom pojednávaní uviedli, že zvyšok sumy (kúpna cena nehnuteľnosti bola 6 000,-- Kčs) bol použitý na stravu, resp. krytie potrieb matky navrhovateľky, ktorá žila s rodinou navrhovateľky a jej manžela v spoločnej domácnosti. Odvolací súd poukázal na určitú pochybnosť, za aké peniaze bola nehnuteľnosť kúpená a dospel k záveru o dôkaznej núdzi navrhovateľky. V jej neprospech vyhodnotil rozsudky, resp. obžalobu citované v odôvodnení rozhodnutia súdu prvého stupňa, z ktorých vyplýva nielen to, že manžel navrhovateľky do záhrady pravidelne chodil a aj v nej pracoval, ale že sa aj cítil byť vlastníkom predmetu konania. Že ho za spoluvlastníka nehnuteľnosti považovala aj navrhovateľka dokazuje text kúpnej zmluvy zo dňa 22.10.1980 registrovanej bývalým Štátnym notárstvom Bratislava IV pod X. dňa 29.10.1980, ktorú spolu s navrhovateľkou podpísal aj jej manžel. Preto odvolací súd dospel k záveru, že navrhovateľka nepreukázala svoje tvrdenia, z ktorých odvodzovala svoj návrh. Za právne relevantnú nepovažoval skutočnosť, že manžel navrhovateľky bol na základe osvedčenia vyplývajúceho z notárskej zápisnice zapísaný ako bezpodielový spoluvlastník nehnuteľnosti, keďže dnes už nie je možné zistiť, čo ho viedlo k vyžiadaniu si týchto zápisníc. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti týmto rozsudkom prvostupňového a odvolacieho súdu podal na základe podnetu navrhovateľky s poukazom na ustanovenie § 243e ods. 1 v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky, ktorý navrhol napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Namietal, že z výpovedí navrhovateľky, odporcov 1/, 2/, ako i z výpovede svedka J. J. vyplýva, že na kúpu nehnuteľnosti boli použité výlučne finančné prostriedky, ktoré boli navrhovateľke poskytnuté ako dar od jej matky, určený okrem iného na kúpu predmetu sporu. Táto skutočnosť vyplývala i z čestných vyhlásení M. P. a I. Š., ktoré mal súd k dispozícii. Uvedené osoby vystupovali ako priame svedkyne odovzdania daru navrhovateľke, pričom potvrdili, že finančné prostriedky ako predmet daru boli určené aj na kúpu pozemku. To, že nehnuteľnosť bola kúpená výlučne ako vlastníctvo navrhovateľky, bolo podľa názoru mimoriadneho dovolateľa, jednoznačne preukázané aj z obsahu uzatvorenej kúpnej zmluvy z 10.6.1958, ktorou bol od predávajúcich nadobudnutý podiel na nehnuteľnosti výlučne navrhovateľkou. Zápis nehnuteľnosti do pozemnoknižnej vložky bol povolený uznesením vtedajšieho

Ľudového súdu v Bratislave zo 17.3.1959 pod č. Čd 925/59. Z týchto skutočností vyplýva, že nebola splnená podmienka nadobudnutia do zákonného majetkového spoločenstva podľa vtedy platného § 22 zákona č. 265/1949 Zb. o rodinnom práve, takže ani po 1.4.1964 nemohla uvedená nehnuteľnosť patriť do bezpodielového spoluvlastníctva manželov podľa § 143 Občianskeho zákonníka. Mimoriadny dovolateľ poukázal aj na to, že názor o zakúpení záhrady z peňazí, ktoré boli navrhovateľke darované jej matkou, vyslovil aj prvostupňový súd, keď iný spôsob alebo zdroj financovania nebol v konaní ani zisťovaný. Preto sa nestotožnil s tvrdením odvolacieho súdu o vzniku pochybností, týkajúcich sa financovania kúpy nehnuteľnosti. Nepovažoval za právne relevantné, že manžel navrhovateľky do záhrady pravidelne chodieval, pracoval v nej a preto sa cítil byť vlastníkom predmetu konania z dôvodu, že takto sa v zmysle § 132 Občianskeho zákonníka nedá nadobudnúť vlastníctvo. Za nesprávny právny záver považoval aj konštatovanie odvolacieho súdu, že navrhovateľka pokladala manžela za vlastníka nehnuteľnosti, keďže bol ako predávajúci uvedený na kúpnej zmluve z 22.10.1980, ktorou bola odpredaná časť nehnuteľnosti manželmi spoločne. V tomto prípade v prospech navrhovateľky svedčí to, že v ďalších dvoch prípadoch (zmluvy zo 4.4.1972) bola časť nehnuteľnosti odpredávaná iba navrhovateľkou, ako výlučnou vlastníčkou. Za neprijateľný dôkaz považoval aj notársku zápisnicu z 19.6.1996 o osvedčení právne významnej skutočnosti – vzniku bezpodielového spoluvlastníctva manželov, nakoľko v nej notár osvedčil len tvrdenie manžela bez toho, aby o tom vedela alebo bola upovedomená aj manželka, ktorá bola v katastri nehnuteľností vedená ako výlučná vlastníčka nehnuteľnosti od roku 1959.

Navrhovateľka sa s mimoriadnym dovolaním a jeho dôvodmi stotožnila.

Odporcovia 1/, 2/ navrhli mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora vyhovieť.

Odporcovia 3/, 4/ sa k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že mimoriadne dovolanie podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243g O.s.p.), preskúmal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora nie je dôvodné.

Generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky umožňuje procesný predpis v ustanovení § 243f ods. 1 napadnúť mimoriadnym dovolaním právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e O.s.p., ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Z ustanovenia § 243h O.s.p. vyplýva, že v mimoriadnom dovolaní sa musí popri všeobecných náležitostiach podania (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu a z akých dôvodov sa toto rozhodnutie napáda. Dovolacie dôvody, ktorými bolo mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora odôvodnené, neposudzuje dovolací súd len podľa toho, ako boli označené, ale najmä podľa ich obsahu (§ 41 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243c a § 243i ods. 2 O.s.p.).

Vady v zmysle § 237 O.s.p. ani iné vady konania, ktoré dovolací súd posudzuje podľa § 242 ods. 1 druhej vety O.s.p. z úradnej povinnosti, neboli v mimoriadnom dovolaní výslovne namietané a z obsahu spisu ani nevyplývajú. S výnimkou týchto vád je dovolací súd viazaný uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane toho, ako ho mimoriadny dovolateľ obsahovo vymedzil.

Nesprávnym právnym posúdením veci je v zmysle § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis ako mal správne použiť, alebo aplikoval síce správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil. Právnemu posúdeniu veci ako okresným tak aj krajským súdom však nie je možné nič vytknúť. Dovolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s právnym posúdením veci súdmi nižších stupňov, ktoré považuje za správne. V podrobnostiach odkazuje na odôvodnenie rozhodnutia ako prvostupňového, tak aj odvolacieho súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné poukázať na tú skutočnosť, že mimoriadny dovolateľ vyvodzuje nesprávne právne posúdenie veci súdmi výlučne z hodnotenia dôkazov vykonaných súdmi nižšieho stupňa, ktoré podľa jeho názoru nesprávne vyhodnotili vykonané dokazovanie a nesprávne ustálili, že navrhovateľka v konaní nepreukázala dôvodnosť svojho návrhu na určenie, že predmetná nehnuteľnosť je jej výlučným vlastníctvom, nadobudnutým za peniaze získané darom od svojej matky. Medzi

zákonnými dôvodmi, ktoré by odôvodňovali mimoriadneho dovolateľa napadnúť právoplatné rozhodnutia súdov mimoriadnym dovolaním sa však dôvod, vzťahujúci sa k námietkam o nesprávnom hodnotení vykonaných dôkazov v súvislosti s právnym posúdením veci, nenachádza.

Z ustanovenia § 132 O.s.p. totiž vyplýva, že dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.

Pri hodnotení dôkazov súd v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi, ako má z hľadiska pravdivosti ten – ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa teda zásada voľného hodnotenia dôkazov. Iba výnimočne zákon súdu ukladá určité obmedzenie pri hodnotení dôkazov (napr. § 133, § 134, § 135 O.s.p.). Dokazovanie je časťou občianskeho súdneho konania, v ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na to, že dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. smeruje na pochybenia pri aplikácii práva na zistený skutkový stav a nie na pochybenia pri zisťovaní skutkového stavu veci. Z obsahu mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky je zrejmé, že mimoriadny dovolateľ pod nesprávnym právnym posúdením veci v skutočnosti namieta úplnosť a správnosť vykonaného dokazovania a najmä jeho vyhodnotenie súdmi. Keďže za spôsobilý dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 243f ods. 1 O.s.p. nemožno považovať nesúhlas mimoriadneho dovolateľa s vyhodnotením dôkazov súdmi (napr. R 42/1993), nemohol sa dovolací súd námietkami mimoriadneho dovolateľa týkajúcimi sa neúplnosti a nesprávnosti vyhodnotenia dokazovania súdmi zaoberať.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné poukázať aj na to, že mimoriadne dovolanie nie je „ďalším odvolaním“, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 243f ods. 1 písm. a/, b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.) väd. Preto sa mimoriadnym dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi, tak ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 213 O.s.p.).

Preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením vecí, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu, nemá možnosť podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní tieto dôkazy sám vykonávať, ako je zrejme z obmedzeného rozsahu dokazovania v dovolacom konaní.

Preto za spôsobilý dovolací dôvod v zmysle § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. nemožno považovať nesúhlas mimoriadneho dovolateľa s vyhodnotením dôkazov súdmi. Dovolací súd považuje v tejto súvislosti za potrebné opakovane zdôrazniť, že námietky mimoriadneho dovolateľa, uvádzané v odôvodnení mimoriadneho dovolania o tom, že rozhodnutia spočívajú v nesprávnom právnom posúdení vecí, boli mimoriadnym dovolateľom prezentované výlučne v súvislosti, s podľa jeho názoru zlým vyhodnotením dokazovania a preto neobstoja.

Pokiaľ mimoriadny dovolateľ poukazoval v mimoriadnom dovolaní na ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. je potrebné uviesť, že súdy pri vyhotovovaní svojich rozhodnutí postupovali v súlade s citovaným zákonným ustanovením. V odôvodneniach svojich písomne vyhotovených rozhodnutiach riadne uviedli, na základe akých dôkazov, vykonaných v konaní, a na ne nadväzujúcich zákonných ustanovení vo veci meritórne rozhodli. Zároveň vysvetlili, ktoré skutočnosti považovali za preukázané a ktoré nie, z akých dôkazov vychádzali a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadili. Ich rozhodnutia preto nie je možné považovať za arbitrárne.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť aj to, v čom spočíva dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p., t.j., že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Takouto inou vadou konania, je v zmysle konštantnej judikatúry súdov vada konania, ktorá je (rovnako ako vady konania uvedené v § 237 O.s.p.) spôsobená porušením procesných noriem upravujúcich občianske súdne konanie. Medzi takéto vady patrí napr. skutočnosť, že rozhodnutie súdu vychádza z neúplného alebo nesprávne zisteného skutkového stavu z dôvodov, že súd pri vykonávaní dokazovania nepostupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, že odvolací súd pri svojom rozhodovaní nepostupoval podľa § 213 O.s.p., že vo veci rozhodoval vecne nepríslušný súd prvého stupňa a odvolací súd v tomto smere jeho rozhodnutie nenapravil, že odvolací súd rozhodol o veci meritórne, hoci mal správne odvolanie odmietnuť a podobne. Takouto inou vadou konania nie je však hodnotenie dôkazov súdmi, pokiaľ bolo

vykonané v súlade s príslušnými procesnými ustanoveniami, ako tomu bolo v preskúmvanej veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky z vyššie uvedených dôvodov nepovažoval za dôvodné, a podľa § 243b ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p. ho zamietol.

V dovolacom konaní úspešným odporcom 1/, 2/, 3/, 4/ vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti navrhovateľke, ktorá podala podnet na podanie mimoriadneho dovolania a ktorá úspech nemala (§ 148a ods. 2 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky im však náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože si ich neuplatnili (§ 151 ods. 1 s použitím § 243i ods. 2 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 23. januára 2009

JUDr. Vladimír M a g u r a , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Nina Dúbravčíková